

Інструкційна картка
для проведення лабораторного заняття з навчальної дисципліни
«Рослинництво»

Тема: Відбір проб насіння.

Мета роботи: Засвоїти, що таке партія насіння і контрольна одиниця насіння. Навчитися відбирати середні зразки насіння різних зернових культур.

Матеріали і обладнання: Щупи, лінійки, пляшки 0,5л, бланки актів відбору насіння, листи фанери, мішки, сургуч для опечатування, зразки насіння різних зернових культур, технічні ваги.

Контрольні питання для допуску до роботи:

1. Що таке партія насіння?
2. Який середній зразок контрольної одиниці насіння?
3. Якими приладами відбирають середній зразок насіння?

Завдання:

1. Відібрати вихідний зразок насіння від даної партії або контрольної одиниці.
2. З вихідного зразка виділити середній зразок насіння.
3. Заповнити бланки актів відбору середніх зразків насіння.

Порядок виконання завдання:

Посівні якості насіння визначають аналізом середніх зразків, відібраних з підготовленої партії посівного матеріалу. Середній зразок має повністю відповідати якості тієї партії насіння, з якої він відібраний. Тому зразки відбирають відповідно до ДСТУ. Відбирати зразки починають з обстеження партії насіння. Якщо партія насіння перевищує допустимі розміри, її поділяють на контрольні одиниці, при цьому складають схему відбору, зазначивши в ній місце відбору окремих середніх зразків.

Для відбору зразка насіння встановлена ДСТУ контрольна одиниця.

Розміри контрольних одиниць і середніх зразків насіння

Назва культур	Маса контрольної одиниці, від якої відбирається середній зразок, ц	Розмір середнього зразка для аналізу, г
Пшениця, жито, ячмінь, овес, тритікале, горох, соя	600	1000
Кукурудза	400	1000
Гречка, просо, вика, столові і кормові буряки, сочевиця, еспарцет	200	500
Конюшина червона, люцерна, буркун	100	250
Конюшина біла і рожева, ріпак, редька, огірки	100	100
Грястиця збірна, лисохвіст, вівсяниця лучна, пирій безкореневищний, райграс, тимофіївка, капуста, цибуля, морква, перець, петрушка, кріп, щавель, помідори	100	50

При відборі середнього зразка насіння з різних місць партії чи контрольної одиниці беруть виїмки (виїмка - це невелика кількість насіння, взята з партії або контрольної одиниці за 1 раз для складання вихідного зразка). Кількість взяття виїмок залежить від розміру партії та способу зберігання насіння (насіпом, в мішках, вагонах тощо).

При зберіганні насіпом у засіках, вагонах до 25 т виїмки беруть у 5 місцях, у вагонах понад 25 т — 8 місцях, по 3 в кожному місці відбору (у верхньому шарі на глибині 10 см, в середньому і біля підлоги).

Якщо насіння зберігається в мішках і кількість їх в партії не перевищує 10, то беруть з кожного мішка в 3 місцях — зверху, посередині і внизу. Якщо в партії 10 мішків, виїмки беруть з кожного мішка по 1, чергуючи місця відбору. У всіх випадках, коли мішків у партії від 25 до 100 і більше, виїмки беруть відповідно з кожного п'ятого або десятого мішка по 1 виїмці, чергуючи місця взяття. Залежно від способу зберігання насіння виїмки беруть щупами різних систем або пробовідбірниками.

Користуючись підручником Рослинництво. Лабораторно-практичні роботи за ред. М. Г. Городнього або Практикумом по рослинництву (автор Б. Д. Кручев), замалюйте шупи для відбору зразків насіння.

Відібрані виїмки висипають окремо, проглядають і встановлюють їх однорідність.

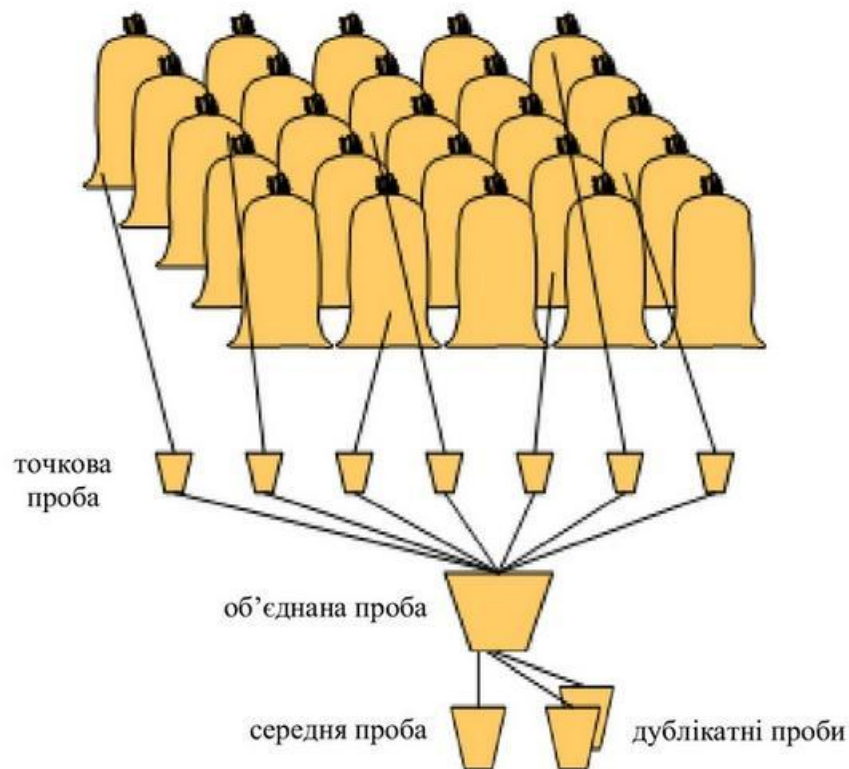

Рис.1. Відбирання точкових проб

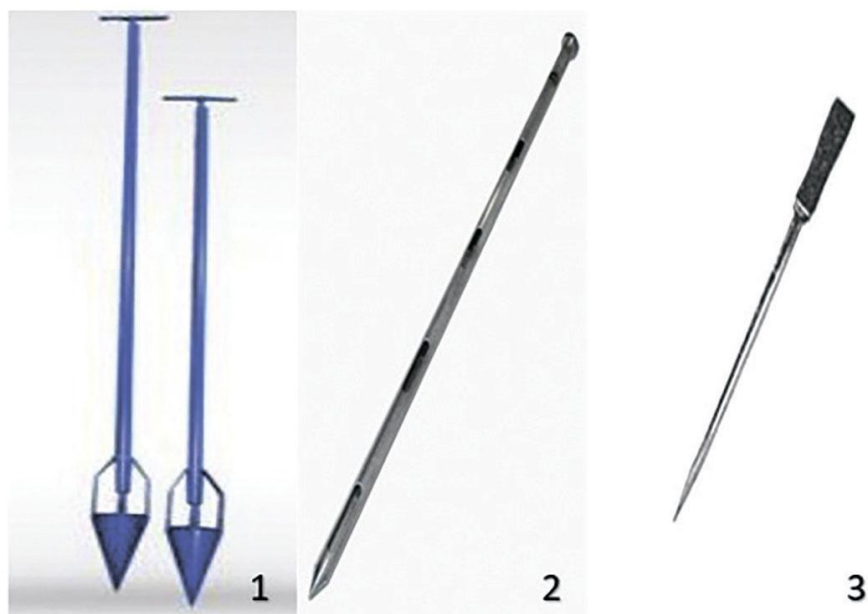

Рис. 2. Щупи ручні: (1 — конусний; 2 — циліндричний багаторівневий; 3 — мішковий).

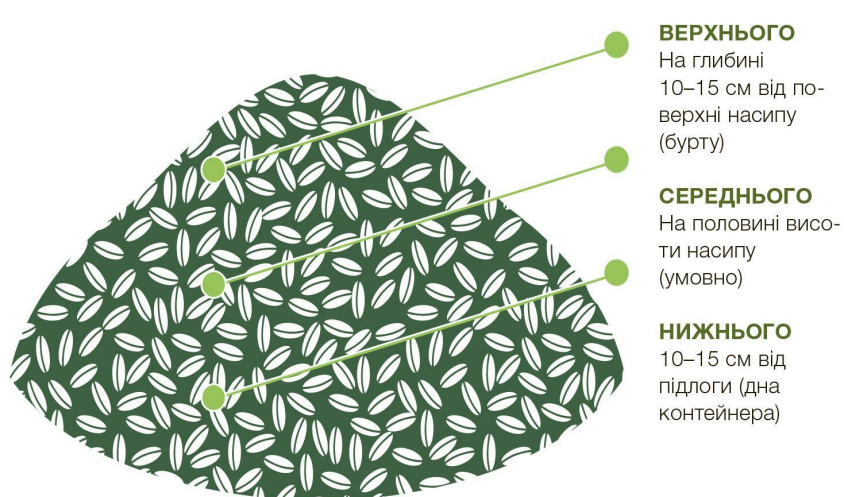

Рис. 3. Норми відбору точкових проб від партій насіння, яке зберігають або транспортують насипом.

Щоб виділити середні зразки насіння, вихідний зразок його висипають на гладеньку поверхню, перемішують і розрівнюють у вигляді квадрата до 1,5 см завтовшки для дрібного і до 5 см для крупного (квасоля, кукурудза та ін.).

Замалюйте схему відбору середнього зразка - методом хрестоподібного поділу. Квадрат ділять по діагоналі на 4 трикутники. Два протилежні трикутники насіння об'єднують, із цієї кількості насіння беруть перший, а з двох інших відбирають другий і третій зразки. Якщо маса зерна двох трикутників більша ніж потрібно для середнього зразка, їх об'єднують і знову ділять, поки у двох трикутниках не залишиться потрібна кількість насіння для середнього зразка.

